

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum Concionum

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Pars Prima. Credit ipse, & domus ejus tota.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

...sequela attraheret: *Credidit ipse, & domus eius.* Scilicet, inquit Angelicus Doctor, servi eius ministri, quia secundum conditionem Domini. sive bonam, sive malam, servi disponuntur. extra illud dicitur Salomonis: *Secundum iudicium populi, sic & ministri eius,* quam potens sit exemplum bonum & malum hoc discursu videbimus. Interim maiores præceat exemplo attendendo, ut reliqui cum silentio attendant.

PARS PRIMA.

Credidit ipse, & domus eius tota.

V Apotes terrestres attrahi se sicut à radiis urentibus Solis. Papiiones, seu Pyraulæ à splendore Jucis, ferrum ab amore magnetis, palus à virtute succini, non aliter subditus movetur ab exemplo superioris. Solon Atheniensis testatur Lætio superiores corpori, subditos umbra comparavit. Sed qualis hæc similitudo? ad morum corporis se accommodat umbra. Si corpus hoc est, spiritus movetur ad dextram virtutum, vel finitiam victiorum, eodem modo & subditus se movet: *Ut enim umbra figuræ corporum, ita subditus hominum majorum mores imitatur.* Aggazzoni facies velo tegebant, ut confortaret in suo Regi, qui deformitatem vultus velato occultabat. *Et ignominiam vultus sui celaret, ut illum iudario lineæ congerere, ut pari modo populum induceret communem vultus deformitatem, volumine nigro tollere, & inde illum ritum totius gentis remansisse, & eam consuetudinem illi regioni indiditulum factam esse.*

4. Fugitivus Israeliticus populus per mare rubrum ibat, & Deo protegente abiquis non laborat. Moyses ut tunicum pedem aenæ intulit, statim jubilans cantare cepit, & Deo grates referre, quæ mare transiverat, & Pharaonis manibus subducitur. *Tunc cecinit Moyses, & filii Israel carmen hoc Domino.* Quod Moyses cecinerit non miror, quia erat in tuto constitutus, sed populus necdum erat extra metum, hostis enim eum insequerebatur, & quis adhuc mergi poterat. Cur ergo tunc cecinerunt? quare non expectantur; do nec essent extra periculum submersionis, & tuti ab hostibus? respondet meus S. Pater Aug. Deum in illo momento omniam linguas movisse, ut simul grates debitas ob libertatem receptam referrent. *Admirare dignum miraculum, ut cuncti pariter sensu cum pueris, & omnes aetates eodem inspirante flatu suo quasi ex ore, nulla præmonitione edidit, eandem continentur literas decantarent in unum, ubi non consuetudine humani ingenii, sed*

divino spiritu cantorum pectora, & oranspirantur. Dominus, qui paulo antè in profundo coram eis apparuerat, ipse postmodum in tali cantico, linguas & ingenia gubernabat. Sed hæc doctrina unam difficultatē, quomodo scilicet fieri poterit, ut populus ad numerosum canticum non præmeditatum uno ore composuerit, & cecinerit, solvere videtur; idè dixit: *Dominus linguam, & ingenia gubernabat.* Sed inquit, cur populus ille adhuc in mari existens, & necdum extra periculum inceptit illud Canticum? forsitan credebant, quod proximo accingendus habetur pro accincto. Velan forsitan ita Dei adjutorio innitebantur, ut nil sinistra timerent, sed omne se periculum evasisse credentes læti cantare inciperent? hæc responsa probabilia sunt. Sed audite Philonem, qui rem ac tangit. Mox ut dux generalis Moyses mari pedem extulit, & extra litus cum arena imposuit, Dei decantare laudes incepit, *Tunc cecinit Moyses.* Idcirco populus audiens cantantem ducem, unanimiter omnes concinere inceperunt. *Et cecinerunt filii Israel carmen hoc Domino: Cantemus Domino gloriose, cantemus: Propheeta gaudens una cum gaudente populo. & lætiam infra se non continens exorsus est Canticum; id vero audiens populus in duos choros secessit, & cantantem imitatus est.* Quamvis adhuc timerent, videntes tamen Moysen jubilate, & cantare, se etiam cohibere non poterunt.

5. Deus impias urbes Penapoli igne hautire decernit. Angeli monuerunt Loth quatenus cum tota familia quanto citius exeat, & ad montem Segor se conferat, hac tamen lege ne ullus retrospiciat, *Noli respicere post te, quoniam Sole necdum exorto discedunt, Loth familiam anteit, & primus Angeli mandatum exequitur, oculos non retrojiciens, sed velut exemplar se omnibus exhibebat.* Sed his poteris obicere, quomodo ergo mulier transgressa lege retrospexit? *Respicens uxor eius post se, versa est in statum salis.* Ergo inferes, exemplum bonum Loth paucum valuit, imò ex hoc deduco multum valuisse exemplum. Plures opinantur Loth præcessisse, & ab igne, elamonibusque reiectum gressus sollicitasse, & ab uxore se junctum ad montem Segor pervenisse. Uxor ergo eum non amplius videns, statim commisit errorem, & retrospexit. Sic doctissimus noster Joannes de la Hay. *Postquam Loth ingressus est Segor, & ex ipsius oculis evanuit, tunc ipsa relicta sine duce quem imitaretur, retrospexit.*

Philon. lib. 2. de vita Moyse

Gen. 19.

Io. Hoyer in Gen. c. 19. f. 36. num. 242. Tom. 2.

6. Cum eodem Authore alium hic conceptum formare possimus. Dixerunt Angeli: *Respicias post tergum* Si omnes hæc lex concernebat, quomodo dirigitur ad solum Loth: cui non dixit: *Respicias post tergum*: ad solum Loth hæc verba tanquam ad caput dicta fuerunt: nam sufficiebat si ipse non retrospectaret: sic enim nullus retrospectaret, si cur factum fuisset, si supra dictum accedens non contingeret. Hinc Cajetanus in illum textum substituit ex Hebræo: *Non facias respicere post te*: ac si diceret, si tu legem observaveris, omnes tuo exemplo moti idem facient. Sic idem Doctor. de la Hay: *Deus non præcepit, ut non facias respicere post te, sed solum, ut non respicias, cur ergo non facias respicere post te optima veritas, quia alius suo exemplo superior inducit ad bene, vel male operandum, unde fit, quod non terga vertens alii nec etiam vertens.*

Mem. ibid.

7. Dilecta sponsa caelesti sponso convivere, et quæ sancta conversione sui summo petere desiderabat, demum casta desideria amplius cohibere non potens cupidines suas amoros aperuit. *Trabe me post te, curremus in odorem unguentorum tuorum.* Hic scire desidero, num sponsa hæc loquens fuerit sola; si non erat sola debebat dicere, *Trabe nos, et curremus*. Si sola, dicere debuit, *trabe me, et curremus*; Hæc locutio in singulari Phrafin singularem denotat, ut observat Cardinalis Egidius Columna: *Notandum, quod sponsa cum postulat se trahi, nominat se in singulari, dicens, trabe me post te. Cum dicit hæc in plurali tractui se obedire, nominat in plurali, curremus.*

Cap. 1.

8. Sex diebus ante Pascha Christus petrexit in Bethaniam, & in domo Lazari maximo cum affectu receptus fuit. Hora autem imminente

Agid. Co.

lum. in

e. 1. Cant.

Lection. 2.

Orig.

B. Thom. à

villa nova

in cap. 1.

Cant. sol.

286. col. 2.

Hugo Car.

lin. in cap.

1. Cant.

prandii à Martha, & Magdalena ad mesulam vocatus fuit. Potro de Martha facit Evangelista sic ait: *Martha ministrabat, de Magdalena vero subdit: Maria ergo accepit libram unguentum nardi preciosi, et unxit pedes eius.* Sed cur addit eandem idem sensus exprimeretur? an ergo dicimus illam superfluum nequaquam. Apud Grammaticos ergo est conjunctio illativa, ex aliquo pramillio aliquid inferre valens. Nunc ponderemus mysterium cum Cardinali Toledo. Videns Magdalena, quod favor ejus Martha ministraret, eibus pararet, discurret, mensam instrueret, sed ita ferret, ipsa ejus exemplo mota etiam Christus servite incepit. Hinc ait: *Maria ergo accepit, et sic Tholetus Cum favorem ministrare Maria videtur indignum si ipsa ostensa maneret judicavit; obsequium etiam suum sollicitè præstat, ac si diceret Evangelista, cum Martha ministravit, videtur aliter servare Maria, suo etiam obsequio inter se dicitur.*

9. Si dixerim creaturas etiam infensibiles bono moveri exemplo, ne Nid paradoxon poterit. Elias sub umbra fuisse Juniperi, inter multas hujus mundi desperas emedio tolli: Deo peccabat Petrus anima suam non oritur; *sufficit enim Dominus tolle animam meam à me.* Cuius, quod Deus eum exaudire voluit, dum cum Discipulis Elias circa Jordanum obambulavit, et libidam submisit, ut commodius caelum lubere posset. Turbo igneus contra naturam e celo ruat, & in terram precipitatur, atque coram suo Deo prolabitur, dæ rigne flammæ, ante duos generosos antecessores equos le distabant, & plures favilla ex parte teræ stridentes, & infla forme sphericæ se circumtotantes figuram rotarum formantur. Alia ex parte ima se dilatantes, & ex parte superiori se deprimentes, tegumentum rhedæ exhibere videbantur. Antecessores eum adierunt, & Elham rapuerunt: *Cumque viderentur a B. Thom. in villa nova in cap. 1. Cant. sol. 286. col. 2. Hugo Car. lin. in cap. 1. Cant.*

sermo: inarantur, ecce currus igneus, & equi ignei apparuerunt utrumque. Video Elham rapitum à villis ignis, sed me ipsum à stupore tolli video. Elias vehitur curru igneo, nec tamen coadunatur; est inter flammam, nec tamen laeditur: ignis vorax, & infatigabilis, & qui omnia in cineres redigit, ut nulla sit vis, & durities ei resistere possent, quin durissima meralla, ferrom & es consumat, nec tamen Vatem offendit: scio vos respouderis, Deum miraculosè concursum suum igni subtraxit, ne Vatem adneret. Sed recurreti ad potentiam absolutam, cum naturaliter fieri poterit, ne voraretur ab igne? sanctus Patet Ambrosius

hunc totum bono exemplo ab Elia igni dato attri-
buit. Elia se iunxit, & ab eodem ignis abstine-
re didicit. Propheta sibi temperat a comestibi-
liis, & ignis abstinere a combustilibus. Elia
non obicit, & ignis non pascitur. Quis un-
quam bonum exemplum tantum valuisse puta-
ret? conceptus sicuti Ambrosii explanat do-
ctissimi Beza: Cur flamma praesens pabulo je-
junavit unde tibi jejunium impressum est? equidem
non, quod facta curus deus habens Elia, &
non jejunium jejunatorem vidit. Et demum conclu-
dit. Scitis ignis manere jejunius.

10. Sed quid dicemus de exemplo pravo,
quod superiores praebent subditis? an non cre-
dendum David aded audentem, ut Deum existeret
dicere? O magnam scelus, dixit, insipienti in
corda suo non est Deus. Hinc Bellaminius: Ad
tantam insipientiam devenit humana natura in
primis homine corrupta, ut inventus sit aliquis,
quasi in se voce non sic ausus negare Deum esse,
tamen in corde suo dixit, non est Deus. Et san-
ctus Patet Augustinus: Nec ipse enim sacrilegi, &
dixit quidam Philo sophi, qui per versa & fal-
sata Deo sunt, nisi sunt dicere, non est Deus,
Ido ergo dixit in corde suo, quia hoc nemo audeat
dicere, etiam si ausus fuerit cogitare.

Sed quia non est mei animi hanc impiam re-
futatione opinionem, cum certus sit Deum existeret
quam non vivere, quam Solem lucere, ignem
caliditate, ego ad difficultatem ejusdem Psalmi
a Genebrardo metam transeo. Postquam Da-
vid dixerat a quodam singulari negari existen-
tiam Dei, statim subiunxit in plurali: Corrupti
sunt & abominabiles facti sunt in studiis suis, non
est qui faciat bonum, non est usque ad unum. Quo-
modo veritatem possunt singulare: Dixit insipienti,
cum plurali, Corrupti sunt, &c. debet dicere
corruptus est. Sed unde oritur hos Atheistas aded
multiplicari, ut nullus credat Deum dari unius
malum exemplum, qui cepit dicere, Non est
Deus, id potuit, ut omnes alios eodem vitio solli-
ceret, ut dici possit, corrupti sunt. Conceptus est
doctissimi interpretis huiusmodi Judith. Singula-
ris enim hominis malitia sic brevi imitatione pro-
pagatur, ut mox iam non in singulari numero ex-
plicari possit, sed plurali ut per unum in unum scipos
modo exemplo depravantes seque mutuo corrumpunt
sunt & abominabiles faciunt, usque relinquuntur
omnes & malitia immittunt. Ita, qui ab imitatio-
ne, & a bono exemplo delinquit, pejus delin-
quit.

Parvelli Dominicale.

11. Postquam iavidus Caini neci dedisset
suum fratrem Abel, enormitatem sceleris pariter
agnovit, & dum omnes creaturas a se offensas
putaret, tremens, ac frustra ponitens dixit. Om-
nis, qui invenit me occidet me. Plures facti
Scriptores, cujus animi fuerit Cain, & quid in-
ferre voluerit interrogant. Non erat in mun-
do, nisi ejus parentes Adam, & Eva. Hi sane
cum non occidissent, nec aded erga proprium
filium crudeliter fuissent, quam vis ille de fratri ita
atrocem adhibuerit, & profecto magna foret
imprudencia, amisso uno oculo erueret alterum.

An forsitan metuebat fetas? minime, quia non
erat conscia delicti, nec adhuc didicerat un-
guis, & deus sanguine humano tingere. Quid
ergo timebat? plures responsiones affert in-
terpretes. Thomas Angelicus: Lex naturalis ei
dicebat, quod per qua quis peccat, etiam torquetur.
Et nollet Hay: Interfecti, timent iure merito etiam
interfici. Idem confirmat Abulenensis cum Glossa,
qua legit, occidat me, ac si ipsemet sibi mortem
operaret: Cain peti sibi cito mortem venire, quia
videtur se a Deo derelictum, & in magna miseria
constitutum desideravit cito mori, ut diuturna
angustia brevi temporis mora consumeretur.

Sauctus Joannes Chrysostomus: Quisquis
in me, vel fortuito ceciderit, nudatum tua gratia
interfectus facile me invadere poterit, si quis inter-
ficere volet, neque enim ipse oblitari potero tam
dissoluta, imbecillaque membra circumferens, &
undique tremescens: insuper hoc quod scient om-
nes tua me gratia destitutum, si quis vult occide-
re, ut ad eadem meam proficiat, armabit.

Sed sanctus Ambrosius mihi mentem penet-
rare Cain, & difficultatem solvere videtur. Di-
cebat fratricida, verum est, a nulla creatura sciti
quid sit occisio, sed dum illud a meo exemplo
didicerunt: Omnis, qui invenit me, occidet
me. Quod illas docuit id in me exercebatur. Sic
interrogat Praeful Mediolanensium. Sed a quo
timebat occidi, qui solos parentes habebat in terris
potuit timere incursum bestiarum, qui hominem
docuerat occidi, potuit, & parentes timere, qui
fratricidium docuerat, posse committi, potuerunt
parentes de filio dicere, quod didicerunt postero-
res de parente.

11. Deus Davidi adulterium condonavit:
Dominus transiit peccatum tuum, non morieris,
sed statim subdit. Veruntamen filius, qui natus
est tibi, morte morietur. Si Deus noluit plede-
re Davidem reum, cur morte punivit innocuam
prolem? ergone justus solvat pro peccatore? cur

Et ergo

Thom. Angel. ibid. Ioan. Hays ib n. 427.

D. Ambr. lib 2 de Caino, & Abele c. 9.

2. Reg. cap. 12.

ergo non parit proli respondet doctē Theodorētus. David erat Rex, nec dicebat filium hunc ei relinqui, nam subditi intulissent; cur nobis non liceat, quod licuit Regi? si ille commisit adulterium cum Bethsabee, cur si idem faciamus nos poterit punire? ait ergo Deus: hic filius poterit alius malo exemplo esse, idem melius est ut occidatur, & ita exemplo subditis subtracto, non habebunt occasionem idem faciendi. Hinc Theodorētus: Ideo Deus occidit filium David, ut pariter extinguatur malum exemplum, quod per adulterium exhibuerat David populo Dei. Moriatur filius adulterinus, ut meriatur cum eo adulterii exemplum malum; sapē enim videntes filium illum, recordarentur homines criminis David. Et adulterii dicerent: quid mirum si nos adulterii simus, cum Rex noster huiusmodi crimen commisit? tollatur igitur, ait Dominus, hoc malum exemplum, licet pariter cum eo filius David tollatur.

13. Et quomodo fieri possit, ut principe lascivo subditi sint casti? quis credat parente diloluto filios esse monasteratos? quod caput sit inficium & reliqua membra sana, reputo impossibile. Apud sanctum Lucam dicit Redemptor ad Apostolos. Video dzemone ad vos tendere, ut omnes cribro, quod humeris gestat, injiciat, & si res succedat, epulas ex vobis insthere vult, Ecce Satan expetivit, ut cribraret vos sicut triticum. Sanctus Cyriacus legit, vexaret Sanctus Ambrosius, cerneret. Tertullianus, discerneret, Dionysius Cathufianus. Ventilationis sua impulsu agitaret, concuteret, & turbaret, sicut triticum in cribro. Demum concludit Iansenius. Sensus ergo est, quod quem admodum Satanas olim ad tentationes deposcit Iob, & impetravit, ita etiam nunc flagitavit tentare, & tentationibus suis concutere, & agitare Apostolos.

Sed sitis bono animo, nec timeatis: Ego autem rogavi pro te, Petro, ut non deficiat fides tua. Quid? num oras pro solo Petro? an non alii Apostoli etiam tibi cordi? ergo cum in aequali sint periculo, pro omnibus orare debebas. Nec dicatis eum pro reliquis simpliciter orasse, quia cum lege respondebo, qui de uno dicit, de reliquo negare videtur.

Textus sancti Marci spero difficultatem solvet. Impia illa Herodiades, omni munere ab Herode, etiam medietate regni sibi oblato recusato hoc solum flagitavit, da mihi in discipulo caput Iohannis Baptistae. Sed cur non potius petere etiam oculi, quibus sursum actiones im-

puccas vidit, vel praefundantur aures, quibus verba inhonesta percipit, vel an putetum linguas, quae luxuriam perficitur, aut abiectionem dextra, quae ausa est minas intorere? Non sicut. O puellam sponsum altum, quam Iohannes malam. Petiit caput; nam illo deficiente, o Cassia membra cadunt. Audite beatum Hieronymum, qui in epistola ad Cassia. Siterat in insidiis leana crudelis. Deo & pro sibi tempore progrevis in praedam, caput Christi expectans, ne lingua veridica suis plebs accusat, plus adversaria loqueretur. Et Chrylogonus: Contempta corporis praeda, caput ejus in caena pervadit.

Collegium Apostolicum erat corpus mysticum, caput erat Petrus, & alii erant membra. Rogat ergo pro solo capite, hoc salvo, membra in fide illa erunt: si d si caput petat, & membra jacebunt. Et si Petrus amissus idem, & membra ejus ad exemplum illam perdidissent. Hinc sanctus Chrylogonus: Petrus qui pastorem ipsum de motu vultus, non solum gregem distabat: Clarus sanctus Leo: Commune erat Apostolis omnibus periculum, zelo pariter indigebant, quoniam diaboli omnes periculis exagitare, omnes cupiebant elidare, & tantum specialis à Domino cura Petri suscipitur. Et pro salute Petri praecipue supplicatur, tanquam altorum status certior sit futurus, si enim principis vita non fuerit.

14. Propterea dicebat Divus Bernardus: Membrum caput sequitur, quo laborant omnes corporis partes laborare necesse est. Hinc gladius praefator ex zelo honoris Dei & salutis animarum, tum crimina Herodis arguens dicebat: Non licet tibi habere uxorem fratris tui. Si hoc omnibus sic cautum, simpliciter dicere debebat: Non licet habere uxorem fratris sui. Cur ergo hoc retulit ad solum Herodem, non licet tibi? hic dicitur Junilia: Qui de uno negat, de alio concedere se. L. Simon datus, Nos est dubium, quomodo enim in materia sit licitum, sed specialiter hoc est ventum super prioris, qualis erat Herodes, Non licet tibi tibi quod non es caput tibi, qui es superior. Omnes hoc crimine dedecet, sed particulatiter, qui es Rex. Dicitur malum exemplum, & verificabitur: qualis rex. Iohannes salo grex. Non licet tibi, ait Joannes Hoffmann: si quis, quia Rex es, & omnium oculi in te conuertunt. si quod tu feceris, & alii sibi licere putant, siquid malo tuo exemplo, alios ad impietatem provocas.

15. Sanctus Joannes Evangelista hoc aliter sententum esse visum narrat: Ecce draco magnum Apoc.

S. Theodorētus apud Labas. Tom. 2. prop. 3. de exemp.

D. Luc. cap. 22. D. Cyprianus. D. Ambrosius. D. Tertullianus. D. Dionysius. D. Carthusianus. art. 48. Iansenius. cap. 133.

L. cum. prator ff. de ju.

habere capita septem, & cornua decem, & in capi-
tibus suis diademata septem, & cauda illius tra-
hebatur tertio partem stellarum calis, & misit eas
in terram. Qui litteraliter vellet percipere haec
visionem contra Antiochum caelum esse aera-
bile, & corruptibile affirmare deberet, quod est
improbabile cum stella a firmamento amoveri
nequeat. Ambrosius Anserbertus adventum An-
ti. Christi, in hoc ostento exhibitum ait: Quia
viri cauda est sine corpore, potest per eam speciali-
ter remnatus ille homo, id est Anti. Christus, ejus-
que praedictores designari. Tunc enim manifesti
sunt stellatum deitudo, tunc apertior obsecutus erit,
cum haec blandimentis, illuc tormentis, hinc ora
dicantur, illuc deipititur falsis miraculorum signis.
Dionysius Carthusianus per hanc draconem
Luciferum intelligit. Potest per caudam
diaboli eius dolositas accipi, per quem innume-
ros milia multitudinem Angelorum, hominumque
effluit.

Epistulae opinionis est Andreas Episcopus
Cappadocum: Per hoc significari opinor Luciferi
et calis, quo Angelos, qui per extremum in-
munditiam motum una cum ipso a Deo deservierunt,
horum traxit, primus cum omnium motus
manus erat elatio.

Verbo: Lucifer suo malo exemplo superbiae,
innumeros Angelos rebelles, quibus praeerat se-
cum in ortum traxit, & Luciferi lapso Lucife-
ratione ceciderunt.

16. Christo in Bethleem nato fama ejus
gloriam nativitatem Hierosolymam usque
deportavit, & omnium civium corda turbavit.
Sed quam causam habent ut turbentur? potius
jubilate debebant, quia Rex eorum erat tyran-
nus, superare poterant per hanc novum Regem
a tyrannide illius nebulonis liberandos. Hero-
des erat Idumaeus, novus vero Rex Judaeus, cum
egredisset eorum stirpe non turbati, sed lara-
ni debebant, quod regnum ad nativum Regem
rediret. Quod timebant Herodes nil moror,
cum dicat Glossa: Non solum propter se timuit, sed
propter iram Romanorum, decreverant enim Ro-
mani, ne quis Rex, vel Deus sine eorum consilio di-
ceretur.

Et sanctus Gregorius, celsiterra nato Rex ter-
rarum datus est; quia nimirum terrena altitudo
confunditur, cum celsitudo caelestis aperitur.

Sed quod etiam conturbetur Hierosolyma,
quae juxta Chrysolomum potius letari dede-
bat, non parum miror. Magis de auditu illo gau-
dere deberet, quia Rex Judaeus surgere dicebatur.

Plures causas hujus rei Scriptores facti afferunt.
Idem sanctus. Turbabantur, quia de adventu
justi non poterant gaudere iniqui. Glossa. vo. Gloss. ib.
Iens illi favore, quem timebat, populus enim plus
justo favoret, qui crudelis sustinet. Sanctus D. Thom.
Thomas, Timebant ne Herodes hoc auditu amplius in c. 2.
deserviret in gentem Judaeorum. Sed reliquis om-
missis solam expositionem Carthusiani maxime
et rema facientem adduco, qui turbationem
tribuit malo exemplo. Turbatus Herodes, &
consequenter omnis Hierosolyma cum illo: multi
quoque turbantur, quoniam Herodi applaudere, at-
que facere dolabant, conformantes se Domino suo,
quia ut dicitur in Ecclesiastico suo, secundum ju-
dicem papam, sic & ministri ejus, & qualis est re-
tor civitatis, tales & inhabitantes in ea. Ex quo
innascitur quam periculosius, necivis quoque sit timi-
gnus, utipaque praelatus.

17. Nabuchodonosor statuam maximam
ex auro purissimo erigendavit, & dein edicto
publico omnes Nobiles, Principes, titulos,
satrapas convocavit, ut statuam adorarent: Mis-
sit ad congregandos satrapas, magistratus, iudices,
duces, Praefectos, omnesque Principes regionum.
Verbo: dempta plebe, omnes honeste condi-
tionis citavit. Si ab omnibus voluit statuam
adorari, cur etiam nos invitavit plebem? re-
spondet sanctus Hieronymus: Principes, & Ma-
jores congregati sunt, ut per eos seducantur mino-
res, & sanctis magistratibus, subditi perirent
exemplo majorum. Nisi Saul prius lecto
tranxisset, ejus armiger in montibus Gelboe se
etiam non occidisset: Quod cum fecisset, armiger
ejus fecit similiter. Et ut testatur Carthusianus:
Occidit utaque se, ut se suo Regi conformaret.

18. Ideo Praelati, specialiter parentes
valde cauti esse deberent, ne filius malum ex-
emplum praebent, quia potius imitentur re-
gulum Evangelicum, qui credens Christo, suo
exemplo totam familiam convertit. Creditus Thom. de
ipse, & domus ejus tota. Qua in re videtur licet, Trugilla.
quantum parentum exempla apud filios valeant, ibid.
ita enim natura comparatum est, ut pro lege acci-
piat liberi quicquid in moribus parentum animad-
verterint.

Plutarchus hoc monitum parentibus dedit.
Ante omnia debent parentes: nihil peccando, om-
niaque pro officii rationibus agendo, evidens se se
liberis exemplum praebere. ut in istorum vitam
tanquam in speculum intuentes, a turpibus dictis,
factisque advertantur.

Plus in
opus r.x.
fol. 22. A. A.

Hierosolyma
Hierosolyma
Hierosolyma

Erras d pater familias, si filium tuum credas Plaut. in virtuosum, cum tu sis perverfus; Probum esse patrem oportet, qui natum suum esse probiorem, quam ipse est postulat.

19. Communiter ex malo exemplo parentum oritur ruina prolium. Vate Eliseo ad montem Bethel pergere, magna caterva puerorum urbe egressa est, & Eliseum iriserunt, & cacinis exceperunt dicendo: *Ascende calvus, ascende calvus*. Bile est inflammatus, non quod agre ferret illam derisionem, sed quod pueros vix verba, & gressus formare valentes tantam malitiam imbutos videret. Frangere se non potuit, quin eos diis devoveret; *Qui cum respexisset, vidit eos, & malodixit eis in nomine Domini*. Sed quid evenit? *Egressi sunt duo urfi de jaltu, & lacera verunt eis vis, quadraginta duos pueros*. Revera res mira, quod pueri vix potentes loqui ita profecerunt in malitia, ut verbis, & factis injurias conjiciendo in vatem magistri sint. Sanctus Justinus martyre id pueros didicisse a parentibus asserit. Hinc permittit Deus ut parentes imitentur, & sic a fetis occiderentur, & parentes ob eorum necem torquerentur: *Cum ea verba pueri a parentibus suis, qui semper in prophetam infesto animo erant, didicissent: idcirco Helisus eade liberorum, parentes castigavit.*

20. Doles te habere filium, qui est sentina vitorum, ex cujus ore non audis, nisi maledictiones, verba inhonesta, blasphemias, qui est lufor, dissolutus, & datus in reprobum sensum. Intra cortuam, & te ipsam accusa, quod tuo exemplo eum docueris. Deus permittit ad tuam castigationem, ut malum finem habeat, nempe quod occidatur, vel a magistratu castigetur. An forsitan vis oburgationibus, & verbis proles emendare? an non tibi respondebunt, se a te esse instructos, & pro emendatione tibi obpicient, te magis esse reprehensione, & *Plur. ubi verbenbus dignum? Etenim, ait Plutarchus, qui peccata filiorum increpantes in sin eadem prolebumur vitia, si se non sentirent sub illorum nomine semetipfos accusare. Quorum verba tota vitia turpis est, ut ne servos quidem oburgandi libertatem sibi relinquunt, ne dum filios. Quod dixi de patribus, de matribus etiam intelligi volo. Hinc si hactenus malum exemplum dedistis, emendate vos, & quieto.*

Infin. mar. l. 80. ad orib. doxes.

Plur. ubi supra.

21. Considerantes legitur, quam nocivum sit pravum exemplum, hanc legem habent: *Quamvis aliquid de se non sit malum, si tamen res sit malae exempli, ferimus debet. Exemplum est facundissimum in peccatis deo, necesse est eloquentia illi par, ejus virtus cedat facundia*. Tullii, & Demosthenis, & plus valet in caetera empla ad movenda corda, quam flumina verborum. *Magis movent exempla quam verba, dicebat Aristoteles. Et id expresse docuit Poeta Pontico scribens:*

Tolle tuas monitus, & verba diserta; moventur Exemplis multum, Pontice, voce parum. Namque loqui facile est, summi ar fesse laboris. Si cupis audire, quae loquor facito.

Et inter Scriptores factos primas fect sanctus Bernardus: *Sermo quidem curus, & efficitur. Dicitur exemplum operis est: Plurimum faciens iustitiam, tunc quam intendimus, quod dicitur, dum monstratur sibile, quod suadetur.*

Huc opinioni consentit Guilielmus in illud Cantici: *Manus mea distilla verum myrrham. Quid est? Ubi sic ait: Plus enim exemplum loquor, quam admittiones verborum movere solvi. Sine com- paratione exempla live bona live prava efficiunt. Ora sunt ipsis orationibus, quantumvis eloquentissimis. Diserte id testatur sanctus Papa Leo: *Valdiora sunt exempla, quam verba, & de plenius opere docetur, quam voce.**

22. Hanc veritatem docere voluit doctus vator his verbis a sancto Mattheo conscriptis: *Qui autem fecerit, & docerit, hic magnus erit in regno caelorum. Observevum modum loquendi. Primo dicit, qui fecerit, secundo qui docerit. Voluit ostendere, duplici modo trahi homines. Faciendo, & docendo. Antepone exemplum velut efficacius in persuadendo, quam sit Rhetorica totius mundi. Hinc Chrysostomus: *Vide quod opus praeparatur, & postea doctrinam. Errat o est, quia voluit in regis appetit illud, quod et monstratur ab oculo, quam ab auro. Id dicitur a Chrysostomo: *Necrum considerantur ea, qua de nobis dicuntur, quod a nobis aguntur. Et ut scias rem se in a habere, licet in scriptis tantum philosophemur verba, sic in tempore fuerit operibus non demon frons sua tan-***